

Wstęp

Żyjemy w społeczeństwie wiedzy. Wiedza wspomaga ludzi w ich codziennym życiu, ułatwia dobre zarządzanie i rozwój demokracji. Znajomość praw obywatelskich, uzyskanie rzetelnej informacji o stanie swojego zdrowia, dostęp do bieżących informacji turystycznych, prognoz pogody lub możliwości spędzania wolnego czasu umożliwia ludziom zachowanie kontroli, podejmowanie świadomych decyzji i dokonywanie właściwych wyborów. Wiedza wspiera innowacyjność, twórczość i konkurencyjną gospodarkę.

Biblioteki gromadzą, organizują i przechowują różnorodne informacje, wiedzę, zasoby kulturowe i edukacyjne, aby były dostępne dla szerokiego grona obecnych i przyszłych użytkowników bibliotek.

Technologie informacyjne stworzyły bibliotekom warunki do poprawy świadczonych usług i wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań. Zasoby pierwotnie dostępne tylko dla tych, którzy mogli dotrzeć do biblioteki, stały się dostępne nawet dla użytkowników z odległych miejsc na świecie. Naukowcy i studenci uzyskali dostęp do światowej klasy informacji naukowej i wyników badań naukowych. Dygitalizacja kolekcji sprawia, że biblioteki udostępniają światu swoje skarby.

Bariery w dostępie do wiedzy, szczególnie w krajach przechodzących transformację ustrojową i tzw. krajach rozwijających się, są ogromne. Blokady finansowe, technologiczne i prawne powstrzymują rozwój społeczeństwa wiedzy i ograniczają wynikające z niego korzyści. Podręcznik jest praktycznym przewodnikiem po typowych zagadnieniach prawnych związanych z działalnością informacyjną bibliotek w środowisku cyfrowym. Zakres zagadnień odzwierciedla złożoność świata, w jakim przyszło działać „cyfrowemu bibliotekarzowi” (digital librarian).

Bibliotekarze powinni posiadać podstawową wiedzę na temat kluczowych zagadnień, tak aby środowisko bibliotekarskie było w stanie bronić swoich racji i mogło wypełniać swoją misję również w epoce cyfrowej. W podręczniku zwięźle omówiono każde zagadnienie, następnie zarysowano główne zalecenia dla bibliotek. Uzupełnienie tematu stanowią linki do dokumentów przedstawiających stanowisko bibliotek i organizacji bibliotekarskich w kontekście praw autorskich.

Redakcja dziękuje za przygotowanie i redakcję podręcznika: Osoby, którym Fundacja eIFL.net jest szczególnie wdzięczna to: Harald von Hielmcrone (Dania), Dick Kawooya (eIFL-IP Uganda), Ján Kováčik (eIFL-IP Słowacja) a także Melissa Hagemann (USA) za korektę rozdziału Open Access w komunikacji naukowej.

Za politykę wydawniczą oraz wszelkie błędy i przeoczenia odpowiedzialna jest fundacja eIFL.net. Mamy nadzieję, że podręcznik będzie przydatny. Jeszcze raz zachęcamy do jego wykorzystywania, rozpowszechniania, tłumaczenia i tworzenia na jego podstawie własnych opracowań!

Teresa Hackett, Grudzień 2006

Podręcznik powstał dzięki wsparciu
międzyrządowego
programu
UNESCO Informacja dla wszystkich